

From: 5.1.2.e <5.1.2.e@eerstekamer.nl>
Date: Friday, June 6, 2025, 12:43 PM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Subject: FW: Aandachtspunten voor vaste Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid 10 juni

Attachments:

2025 6 6 Aandachtspunten Stichting Bouwdepot bij de Kamerbrief 'Initiatieven voor de ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie'[82].pdf

Voor commissie SZW.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@hetbouwdepot.nl>
Verzonden: vrijdag 6 juni 2025 12:00
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@eerstekamer.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@hetbouwdepot.nl>
Onderwerp: Aandachtspunten voor vaste Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid 10 juni

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2.e @hetbouwdepot.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Onderwerp: Aandachtspunten voor vaste Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid 10 juni.

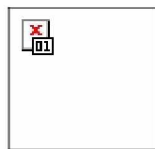
Geachte 5.1.2.e

Op 10 juni behandelt de commissie SZW de Participatiewet in Balans en de Brief van de staatssecretaris P&I over de invulling van een Tweede Kamermotie over initiatieven ter ondersteuning van jongeren in kwetsbare posities. Vanuit Stichting het Bouwdepot informeer ik de Kamerleden graag over onze duiding van deze agendapunten. Zie hiervoor de bijlage.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om deze voor 10 juni aanstaande onder de Kamerleden van de commissie te verspreiden?

Veel dank!

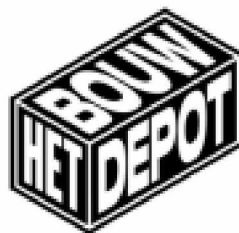
Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Directeur stichting het Bouwdepot

5.1.2.e
5.1.2.e @hetbouwdepot.nl
www.hetbouwdepot.nl

Aan: Eerste Kamer der Staten-Generaal
Ter attentie van de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Utrecht, 6 juni 2025

Betreft: Aandachtspunten Stichting Bouwdepot bij de Kamerbrief 'Initiatieven voor de ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie'

Geacht Kamerlid,

Op 10 juni behandelt uw commissie de Participatiewet in Balans en de Brief van de staatssecretaris P&I over de invulling van een Tweede Kamermotie over initiatieven ter ondersteuning van jongeren in kwetsbare posities. U heeft daarbij de gelegenheid om de staatssecretaris om uitleg te vragen over het volgende.

In het kader van de herziening van de participatiewet heeft een ruime Tweede Kamermeerderheid de motie 'Initiatieven voor de ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie' aangenomen. Daarna publiceerde de staatssecretaris middels een kamerbrief de [reactie](#) op de motie. Vanuit het Bouwdepot informeer ik u graag over onze duiding van de brief.

Over het Bouwdepot

Het Bouwdepot is een bewezen effectieve methode om jongeren in een kwetsbare positie in de leeftijd van 18 tot 21 jaar eenvoudig te helpen. Ze ontvangen van de gemeente een jaar lang een maandelijks bedrag van 1308 euro voor hun levensonderhoud. Het onderliggende principe is dat financiële ondersteuning 'vanuit vertrouwen' wordt gegeven. Dat geeft de benodigde rust om de jongeren te begeleiden naar functioneren in de maatschappij.

- Diverse gemeenten en hulpverleners zijn enthousiast over deze aanpak, waarmee verrassend positieve resultaten worden geboekt. Zie bijvoorbeeld dit [AD-artikel](#) over de aanpak in Eindhoven of dit [RTL-artikel](#) over de aanpak in Hilversum.
- Daarnaast hebben verschillende oud-deelnemers zich in de media

positief uitgesproken over hun tijd met het Bouwdepot. Zo is daar
5.1.2.e (24) uit Eindhoven in Omroep Brabant. Voorafgaand aan haar
deelname woonde zij twee jaar lang op straat of in de crisisopvang.

De staatssecretaris legt de motie feitelijk naast zich neer

- Ondanks het succes van de methode is het Bouwdepot op dit moment voor slechts een handjevol jongeren in een beperkt aantal gemeenten beschikbaar. Gezien de beperkte middelen waar gemeenten uit kunnen putten is dit begrijpelijk.
- Daarbij is de staatssecretaris Participatie en Integratie de mening toegedaan dat het Bouwdepot een vorm van gemeentelijke inkomenspolitiek is en in strijd is met de participatiewet. Ook dit staat opschaling in de weg.
- Helaas staan een aantal kenmerken van de huidige én herziene Participatiewet haaks op de behoeften van jongeren, hulpverleners en gemeenten.
- Daarom is tijdens het debat over de herziening van de participatiewet een motie van Kamerleden Inge van Dijk (CDA) en Flach (SGP) aangenomen om tot een oplossing te komen voor deze doelgroep.
- Onderdeel van de motie is om initiatieven in strijd met de wet, zoals het Bouwdepot, in de tussentijd doorgang te laten vinden.
- De staatssecretaris heeft bij de beoordeling van de motie expliciet aangegeven dat hij deze moet ontraden als met het tweede deel ("verzoekt de regering in de tussentijd deze initiatieven wel doorgang te laten vinden") ook initiatieven buiten de kaders van de Participatiewet bedoeld worden.
- Desondanks heeft de kamer de motie aangenomen, met ruime meerderheid.
- De staatssecretaris geeft geen gehoor aan de geest van de motie; om een oplossing te vinden die werkt voor deze jongeren. De staatssecretaris geeft in de brief aan dat hij "zowel binnen de kaders van de Participatiewet als binnen de kaders van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans geen ruimte kan bieden aan de nu in sommige initiatieven opgenomen mogelijkheid om zonder beperkingen bij te verdienen naast een bijstandsuitkering". Voor het Bouwdepot is dit direct in strijd met de kernwaarden van onze interventie, namelijk: financiële rust, onvoorwaardelijke steun, handelen in vertrouwen en autonomie van de jongeren. Daar gaan we onderstaand op in.
- Daarnaast geeft de staatssecretaris geen gehoor aan het dictum van de motie omdat deze constateert dat deze groep meer en bredere ondersteuning nodig heeft dan op basis van de participatiewet mogelijk is.

Gemeenten moeten er alles aan doen om jongeren te bereiken en vast te houden, behalve wat werkt

In de brief geeft de staatssecretaris aan dat hij het '*Met gemeenten en de indieners van de motie wenselijk vindt dat gemeenten er alles aan doen om deze jongeren te bereiken en vast te houden*'. Daarbij geeft de staatssecretaris een aantal voorwaarden mee waar deze initiatieven aan moeten voldoen. Met deze voorwaarden zouden de initiatieven binnen de kaders van de participatiewet in

balans vallen. Gemeenten mogen daar in afwachting van de uitwerking van het wetsvoorstel alvast mee aan de slag.

Helaas staan een aantal kenmerken van de huidige én herziene Participatiewet haaks op de behoeften van jongeren, hulpverleners en gemeenten. Dit komt naar voren in de [brandbrief](#) verstuurd door de gemeenten, de [brief](#) van jongeren aan staatssecretaris Nobel, en een [memo](#) van de gemeente Hilversum. Het Bouwdepot en de gemeenten hebben dit ook naar voren gebracht in de gesprekken met het ministerie. Hieronder geven we een samenvatting van de knelpunten:

Knelpunten voor de jongeren:

- Voor deze doelgroep in een (zeer) kwetsbare positie, zonder sociaal netwerk waar (dreigende) dak- of thuisloosheid speelt, is er eerst financiële rust nodig voordat zij kunnen maken richting passende studie/werk en daarmee richting bestaanszekerheid.
 - Binnen het Bouwdepot ervaren jongeren deze ruimte wel, blijkt uit onderzoek. Zo geeft 81% van de deelnemers aan meer motivatie te hebben om stappen te zetten voor de toekomst. Na het Bouwdepot-jaar zien we een toename in arbeidsparticipatie: 30.4 % van de deelnemers werkt fulltime na het jaar leefgeld te hebben ontvangen, tegenover 8,7% bij de start.
- De staatssecretaris geeft aan dat jongeren gebruik kunnen maken van bijzondere bijstand. Maar dit komt met spelregels. Het moet altijd gaan om bijzondere omstandigheden die voortkomen uit bijzondere omstandigheden waarvoor niet gereserveerd had kunnen worden. De voorwaarden voor bijzondere bijstand zijn voor zowel de jongeren zelf als de gemeenten (zeer) restrictief en vragen veel administratieve capaciteit en doenvermogen.
- Het zogenaamde doenvermogen van deze kwetsbare jongeren staat erg onder druk. Opereren binnen de Participatiewet vereist een groot doenvermogen. De bijstandsgerechtigde blijft altijd verantwoordelijk voor zijn aanvraag/uitkering. De inlichtingenplicht blijft onverminderd gelden onder de Participatiewet in balans. Dat betekent dat een bijstandsgerechtigde te allen tijde volledige inlichtingen dient te verstrekken die van invloed kunnen zijn op zijn uitkering.
 - Bovendien is een gemeente verplicht om bij verkeerde, niet-tijdige inlichtingen een rechtmatigheidsbeoordeling uit te voeren. Dat geldt ook wanneer de onjuistheid van de informatie onbedoeld is en/of pas achteraf blijkt. Van een vergisrecht is in beginsel geen sprake. Blijkt de onjuiste informatie te hebben geleid tot een te hoge uitkering legt de gemeente een boete op. Het maken van uitzonderingen op boetes is mogelijk, maar dit is wederom een administratieve handeling voor gemeenten.
- De chronische stress waar deze kwetsbare jongeren aan

blootgestaan hebben maakt dat de Participatiewet bij voorbaat niet voor hen geschikt is. De Participatiewet is ondanks de (beperkte) maatwerkruimte geen regelluwe omgeving. Het bijstandsregime heeft een averechts effect op de doelgroep. Het niet-gebruik van toeslagen - landelijk een groot probleem - komt voort uit ditzelfde verschijnsel: mensen met (chronische) (geld)stress hebben juist baat bij toeslagen en dergelijke maar durven het niet aan vanwege het sanctieregime dat eraan gekoppeld is. Dat geldt ook voor deze kwetsbare jongeren

Knelpunten gemeenten/hulpverleners:

- De individuele aanpak is arbeidsintensief. In de brief geeft de staatssecretaris aan dat gemeenten deze doelgroep verschillende uitzonderingen kunnen bieden, maar dit wordt altijd per individu gemotiveerd, niet als collectief. Tevens zijn de uitvoeringskosten bij maatwerk erg hoog. De bewegingsruimte beperkt.
- De door de staatssecretaris genoemde ruimte voor gemeenten om de inlichtingenplicht zodanig in te mogen richten dat de gemeente de jongere alleen aan het begin en aan het eind van het jaartraject spreekt, tenzij tussentijdse signalen om een nieuw gesprek vragen, voegt feitelijk dan ook niets toe aan de huidige situatie. Wat de staatssecretaris hiermee mogelijk bedoelt is dat het gemeenten vrij staat om geen extra rechtmatigheidscontroles uit te hoeven voeren. Maar de dwingend wettelijk voorgeschreven inlichtingenplicht blijft onverminderd van kracht.
- In de brief geeft de staatssecretaris aan dat gemeenten de jongeren bijzondere bijstand kunnen verlenen. Het kader waarin dit kan is de afgelopen jaren, door lezing van de Participatiewet en strenge jurisprudentie, zeer klein geworden. Een gemeente kan slechts zeer beperkt afwijken en moet daarbij zeer hoge motivatiedrempels overstijgen (omgekeerde toets, integrale weging Participatiewet en Jeugdwet).

Tot slot

Laat het duidelijk zijn dat de staatssecretaris met zijn brief dus feitelijk aangeeft de motie in zijn huidige vorm naast zich neer te leggen. Daarom kijken we ook met veel interesse uit naar de uitwerking van de ook aangenomen Right to Challenge motie.

De staatssecretaris heeft ook toegezegd om in gesprek te gaan met de jongeren. We hopen dat dit ertoe zal leiden dat hun behoeften wél worden meegenomen bij de uitwerking van spoor 2.

Uiteraard ben ik altijd bereid om het bovenstaande mondeling toe te lichten. U kunt mij bereiken via 5.1.2.e of via 5.1.2.e @hetbouwdepot.nl.

Veel succes met uw belangrijke werk.

Hoogachtend,

5.1.2.e

Directeur Stichting Zwerfjongeren Nederland/Stichting het Bouwdepot.